

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 103/04-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. júna 2004 predbežne prerokoval sťažnosť V. S., bytom T., zastúpeného advokátom JUDr. D. K., B., vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín vo veci sp. zn. 8 C 55/99 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo V. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní sp. zn. 8 C 55/99 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Trenčín p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 55/99 konal bez zbytočných prietahov.

3. V. S. priznáva finančné zadosťučinenie 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Trenčín povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Trenčín je povinný uhradiť V. S. trovy konania 9 340 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsať slovenských korún) na účet advokáta JUDr. D. K., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 14. novembra 2003 doručené podanie V. S. (ďalej len „sťažovateľ“), bytom T., ktoré bolo označené ako „Sťažnosť“. Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovateľ ním namieta porušenie svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) vo veci jeho žaloby o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti sp. zn. 8 C 55/99.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Okresný súd v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 55/99 porušil právo V. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu v Trenčíne prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 55/99 konal bez zbytočných prietáhov.

3. V. S. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 500.000.- Skk, ktoré mu je Okresný súd v Trenčíne povinný vyplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Keďže sťažnosť sťažovateľa nespĺňala v pôvodnej podobe zákonom predpísané náležitosti, ústavný súd vyzval sťažovateľa 10. marca 2004 na jej doplnenie o splnomocnenie pre právneho zástupcu.

K odpovedi na výzvu ústavného súdu doručenej 7. apríla 2004 sťažovateľ pripojil splnomocnenie na svoje zastupovanie v konaní pred ústavným súdom udelené advokátovi JUDr. D. K., B.

Sťažovateľ v doplnení sťažnosti uviedol:

„...Návrh žaloby na Okresný súd v Trenčíne som podal v roku 1995, keď som obdržal od Slovenského národného archívu v Bratislave dokument o vlastníctve pôdy zn. SNA – 3383/31 Ob-1995 zo dňa 20. 11. 1995 (príloha č. 8).

Vlastníctvo bolo potvrdené „Identifikáciou parciel“ od Správy katastra Trenčín, Č. j.: 7141/95 zo dňa 11. 12. 1995 (príloha č. 9). O potvrdenie vlastníctva som žiadal aj Okresný súd v Trenčíne, ktorý mi odpovedal listom zo dňa 24. 11. 1995 č. k.: 8 C 1187/95 (príloha č. 10).

Návrh žaloby som uplatnil na Okresnom súde v Trenčíne 7. XII. 1995 (príloha č. 3).

Listom zo dňa 2. 5. 1996 č. k.: 8 C 1187/95 súd ma vyzval, aby som oznámil, či trvám na podanom návrhu (príloha č. 11).

Ďalším listom sp. zn.: 13 C 385/96 zo dňa 4. 7. 1996 (príloha č. 12) súd žiadal zaslať návrh v 3 vyhotoveniach a ďalšie dokumenty, ako napr.: príslušné dedičské konanie – rozhodnutie, doklad o uplatnení nároku voči odporcovi v lehote do 30. 6. 1993 (v zmysle zák. č. 293/92 Zb.).

Okresný úrad Trenčín odbor katastra listom zo dňa 6. 11. 1997 sp. zn.: Z 3365/95 mi vrátil „Notársku zápisnicu“, ktorá mu bola doručená 18. 9. 1996 (príloha č. 13) s tým, aby som podal na súd návrh na určenie práva k nehnuteľnosti (príloha č. 16).

Okresný úrad Trenčín, katastrálny odbor listom zo dňa 6. 11. 1997 (príloha č. 13) vrátil listinu: Osvedčenie N 141/96, NZ 219/96, notárke Mgr. Adriane Laczkovej (príloha č. 14).

... V zmysle výzvy Okresného úradu v Trenčíne, odbor katastra (príloha č. 16) som znova zaslal Okresnému súdu v Trenčíne ďalší „Návrh žaloby“ zo dňa 30. 5. 1998 (príloha č. 2).

Na tento „návrh žaloby“, ktorý bol zrejme doručený súdu 2. 6. 1998 mi už bolo súdom zaslané oznámenie listom zo dňa 7. 7. 1998 č. k.: 12 Nc 319/98 (príloha č. 17).

Po doplnení požadovaných údajov ma znova vyzval súd listom zo dňa 15. 12. 1998 sp. zn.: 5 Nc 474/98 (príloha č. 18).

Ďalším listom zo dňa 29. 7. 1999 sp. zn.: 8 C 55/99 ma žiadal súd o určenie ceny predmetného sporu (príloha č. 19).

Listom zo dňa 20. 8. 1998 (príloha č. 20) a zo dňa 6. 10. 1999 (príloha č. 21) som oznámil súdu, že v zmysle platných predpisov je vec oslobodená od súdnych poplatkov.

Na základe ďalšej požiadavky súdu som uplatnil 7. 10. 1999 ďalší v poradí už tretí „Návrh žaloby“ v tej istej veci (príloha č. 1).

Keď súd vo veci znova nekonal, tak som podal do rúk predsedu Okresného súdu v Trenčíne „Sťažnosť na prieťahy v súdnych konaniach“, zo dňa 20. 6. 1999 (príloha č. 4).

Na sťažnosť mi bola doručená odpoveď listom zo dňa 23. júla 1999 číslo Spr 1602/99 (príloha č. 5).

Ďalšiu sťažnosť som uplatnil listom zo dňa 27. 11. 2000 (príloha č. 6).

Okresný súd listom zo dňa 15. jan. 2001 číslo Spr 1692/2000 mi oznámil ďalšiu odpoveď na sťažnosť (príloha č. 7).

Listom zo dňa 2. 2. 2002 (príloha č. 22) a 2. X. 2002 (príloha č. 23) som žiadal súd o urýchlené konanie vo veci, keď som zároveň upozorňoval na prieťahy konania.

Listom zo dňa 26. I. 2004 (príloha č. 24) som sa ospravedlnil za svoju neúčast' na pojednávaní zo zdravotných dôvodov a zároveň som žiadal súd, aby vo veci konal v zmysle doložených dokumentov a mojich výpovedí na pojednávaniach.

Vzhľadom na to, že v tej istej veci boli podané na Okresný súd v Trenčíne tri „Návrhy žalôb“ – prvý zo dňa 7. 12. 1995, druhý zo dňa 30. 5. 1998 a tretí zo dňa 7. 10. 1999 a ja som Ústavnému súdu Slovenskej republiky zdôraznil a v (prílohe č. 1) uviedol posledný „Návrh žaloby“ zo dňa 7. 10. 1999, žiadam Ústavný súd Slovenskej republiky, aby akceptoval podanú sťažnosť zo dňa 12. novembra 2003 s tým upresnením, že bude

o sťažnosti konat' od prvého podania „Návrhu žaloby“, t. j. zo dňa 7. 12. 1995 (príloha č. 3).“

Sťažovateľ doplnil aj petit pôvodnej sťažnosti nasledovne:

„Okresný súd v Trenčíne je povinný zaplatiť náhradu trov konania na účet advokáta JUDr. D. K., Právna kancelária, B. do jedného mesiaca od nadobudnutia právoplatnosti tohto nálezu.“

Keďže sťažnosť sťažovateľa spĺňala všetky zákonom predpísané náležitosti podľa § 20 ods. 1 a 2 a § 49 až 53 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a neexistovali žiadne dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ústavný súd ju uznesením č. k. II. ÚS 103/04-25 z 15. apríla 2004 prijal na ďalšie konanie.

Podľa § 29 ods. 6 zákona o ústavnom súde sa ústavný súd listom z 29. apríla 2004 obrátil na predsedníčku okresného súdu so žiadosťou o vyjadrenie k prijatej sťažnosti. Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení (Spr. 683/04) doručenom ústavnému súdu 10. mája 2004 k priebehu konania vo veci sp. zn. 8 C 55/99 uviedla:

„Sťažovateľ podal na tunajšom súde dňa 02. 06. 1998 žalobu, ktorou žiadal, aby súd určil za neplatné dedičské konanie. Zároveň žiadal o zaplatenie náhrady škody spôsobenej na ušlom zisku z dôvodu nemožnosti realizácie notárskej zápisnice. Žaloba smerovala jednak proti občanovi – fyzickej osobe a jednak proti Okresnému úradu, katastrálnemu odboru Trenčín. Keďže návrh bol nezrozumiteľný, nebolo z neho zrejmé, čoho sa žalobca-sťažovateľ domáha, súd ho 09. 07. 1998 vyzval k odstráneniu väd podania. Dňa 10. 08. 1998 súd vyzval žalobcu, aby z dôvodu určenia poplatkovej povinnosti oznámil, aká je podľa neho hodnota sporu, ktorá je predmetom žaloby. Žalobca dňa 19. 08. 1998 oznámil súdu, že ide o reštitučný nárok podľa zák. č. 293/1992 Zb., a preto je konanie oslobodené od platenia súdnych poplatkov. Týmto podaním zároveň uviedol, že jeho žaloba nadväzuje na súdne konania sp. zn. 11 C 983/94 a 11 C 510/95. Z toho dôvodu si súd dal uvedené spisy pripojiť. Urobil tak 21. 09. 1998.“

Dňa 15. 12. 1998 súd žalobcu vyzýval opätovne k odstráneniu väd podania, nakoľko návrh zo dňa 02. 06. 1998 mal iný žalobný petit, ako doplnené podanie žalobcu zo dňa 22. 07. 1998. Žalobca doplnil podanie dňa 05. 01. 1999 tak, že žiadal o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam.

Zákonná sudkyňa 24. 02. 1999 dala zo spisu vylúčiť podanie žalobcu z č. l. 17 vzhľadom k tomu, že podľa obsahu tohto podania išlo o samostatný návrh s iným okruhom účastníkov.

Keďže žalobcom uplatnený nárok na určenie vlastníckeho práva nebol reštitučným nárokom ako to žalobca tvrdil, zákonná sudkyňa ho dňa 29. 07. 1999 vyzvala k predloženiu dokladu o bonite pôdy, ktorá bola predmetom sporu, a to za účelom zistenia hodnoty sporu pre poplatkové účely. Na to žalobca opätovne reagoval tým, že sa domnieva, že ide o konanie oslobodené od poplatkovej povinnosti. Dňa 08. 09. 1999 zákonná sudkyňa vyzvala žalobcu, aby sa dostavil na súd za účelom informatívneho výsluchu.

Do zápisnice zo dňa 01. 10. 1999 poučila žalobcu o nezrovnalostiach v žalobných petitoch a nezrovnalostiach pri okruhu účastníkov konania. Žalobca uviedol, že podanie uvádzané na č. l. 29 omylom zaslal k predmetnému spisu, hoci patrilo do iného konania. V tejto zápisnici zákonná sudkyňa už po tretíkrát žalobcu poučila, že má upraviť žalobný petit v súlade s ustanovením § 43 ods. 1 O. s. p. a predložiť správny doklad o hodnote pozemku, ktorý bude predmetom sporu. K doplneniu žaloby došlo 11. 10. 1999. Na jeho základe sudkyňa žiadala o pripojenie spisov tunajšieho súdu, ktoré predchádzali predmetnému konaniu, a ktoré ohľadne pozemkov žalobca viedol tiež na tunajšom súde.

Keďže žalobca napriek niekoľkým výzvam nepredložil správne podklady, z ktorých by bolo možné určiť hodnotu sporu, súd prípisom zo dňa 17. 10. 2001 požiadal okresný úrad, odbor poľnohospodársky o určenie bonity k parcele, ktorá je predmetom sporu. Okresný úrad v tejto súvislosti požiadal súd dňa 31. 01. 2001 o doručenie listu vlastníctva, alebo identifikácie spornej nehnuteľnosti, čo sa stalo prípisom z toho istého dňa. Okresný úrad bonitu pôdy oznámil súdu 26. 02. 2001. Obratom vyzval súd žalobcu k zaplateniu súdneho poplatku 200,- Sk. Žalobca poplatkovú povinnosť splnil 15. 03. 2001.

Dňa 30. 04. 2001 poslala zákonná sudkyňa rovnopis žaloby na vyjadrenie protistrane a vyžiadala od dedičského oddelenia spis, na ktorý sa žalobca odvolával. Keďže taký nebol na súde evidovaný, požiadala súdnu komisárku o zaslanie zápisníc o vydaní

osvedčení. Stalo sa tak 28. 05. 2001, kedy zároveň požiadala okresný úrad-katastrálny odbor o zaslanie listu vlastníctva na pozemky, ktoré sú predmetom žaloby, nakoľko žalobca ich nepredložil. Po doručení týchto dokladov vytyčila dňa 15. 10. 2001 pojednávanie na 20. 11. 2001. Medzitým požiadala Register obyvateľstva Banská Bystrica o zistenie pobytu žalovaného (vzhľadom na závalu v doručení) a požiadala mestskú políciu o doručenie predvolania na uvedený dátum. Žalovaný sa na pojednávanie nedostavil, predvolanie mu nebolo doručené ani políciou. Z toho dôvodu bolo vo veci nariadené ďalšie pojednávanie, a to na 30. 01. 2002. Opätovne bola o doručenie požiadaná mestská polícia, avšak opätovne bez úspechu. Preto i pojednávanie dňa 30. 01. 2002 (nezúčastnil sa ho ani žalobca) bolo odročené. Súd určil ďalšie pojednávanie na 06. 03. 2002, ktorého sa opäť žalovaný nezúčastnil. Mestská polícia však súdu oznámila, že sa žalovaný na uvedenej adrese nezdržiava, až 19. 02. 2002.

Dňom 26. 03. 2002 skončilo zákonnej sudkyňi 4 ročné volebné obdobie pre výkon funkcie. Z dôvodu, že nebola vytvorená Súdna rada, nemohla byť vymenovaná do funkcie na doživotie. Stalo sa tak až 04. 10. 2002. Vec nemohla byť pridelená inému sudcovi z dôvodu, že táto situácia sa týkala na tunajšom súde 6 (z 8) občianskoprávných sudcov.

Ďalší termín pojednávania určila zákonná sudkyňa na 25. 06. 2003. Medzitým zisťovala opätovne, kde je žalovaný hlásený k trvalému pobytu. Na určený termín pojednávania požiadala o spoluprácu Obvodné oddelenie PZ, ktoré jej však 12. 06. 2003 oznámilo, že žalovaný sa zdržiava v Izraeli. Preto sudkyňa žalovanému na pojednávaní dňa 25. 06. 2003 ustanovila opatrovníka na konanie. Odročila pojednávanie na 01. 10. 2003, nakoľko potrebovala (na základe výpovede žalobcu) vyžiadať spis Okresného súdu v Nových Zámkoch a oboznámiť sa s jeho obsahom. Medzitým žiadala aj doklady pre rozhodnutie od Správy katastra Trenčín (04. 07. 2003). Termín pojednávania bol zrušený z dôvodu práceneschopnosti sudkyne.

Žalobca dňa 03. 09. 2003 požiadal o výsluch ďalších svedkov, ktorých chcel vo veci vypočuť. Po ukončení PN sudkyňa určila pojednávanie na 02. 02. 2004, ktorého sa nezúčastnil žalobca zo zdravotných dôvodov. Doklad o práceneschopnosti nedoložil. Vzhľadom na toto ospravedlnenie súd pojednávanie odročil na 23. 06. 2004.

Vzhľadom na uvedené okolnosti treba mať za to, že na prieťahoch v konaní od podaní žaloby dňa 02. 06. 1998 do 15. 03. 2001, kedy bol zaplatený súdny poplatok sa

podieľal výlučne žalobca svojim správaním. Podal na súd neurčitý návrh, domáhal sa ním plnenia, ktoré nepatrí do právomoci súdu (určenie neplatnosti dedičského konania). Návrh nedoplnil riadne ani po výzve súdu. Za tým účelom mu súd vyšiel v ústrety tým, že ho osobne sudkyňa pri informatívnom výsluchu upozornila na nedostatky jeho podaní, ktoré boli popletené v súvislosti s inými spormi vedenými žalobcom na súde. Nezaplátil súdny poplatok, ktorý je splatný podaním návrhu a nepredložil doklad o hodnote sporu, aby poplatok mohol byť vyrubení. Podklady pre takéto rozhodnutie si súd musel zadovážiť sám.

Po zaplatení súdneho poplatku súd konal riadne, plynulo a hospodárne až do 26. 03. 2003, kedy došlo k vákuu v právnom postavení sudkyne tým, že nebola vytvorená Súdna rada, ktorá predkladá sudcov prezidentovi republiky na vymenovanie sudcu bez časového obmedzenia. K vymenovaniu za sudcu bez časového obmedzenia došlo až 04. 10. 2003.

Touto situáciou sa stalo, že termín pojednávania (vzhľadom na množstvo nahromadených, nevytýčených vecí) mohol byť pre nedostatok pojednávacích dní určený až na 25. 06. 2003.

Odročenie pojednávania z 02. 02. 2004 zaviniť žalobca, ktorý sa ho nezúčastnil. K vytýčeniu ďalšieho pojednávania mohlo dôjsť až na jún 2004, a to vzhľadom na množstvo vecí vytýčených zákonnou sudkyňou do tohto termínu.

Dávam do pozornosti skutočnosť, že sťažovateľ má na tunajšom súde viacero podaní, ktoré nespĺňajú náležitosti riadnych návrhov. Keďže nie je nikdy právne zastúpený, každý sudca pomáha žalobcovi odstraňovať najskôr vady jeho podaní a zisťuje, čoho sa nimi domáha. Svojím správaním zapríčiňuje prietahy v konaní, ktorých odškodnenia sa potom domáha na ústavnom súde.“

Predsedníčka okresného súdu zároveň oznámila, že netrvá na ústnom prejednaní podanej ústavnej sťažnosti.

Právny zástupca sťažovateľa sa v oznámení doručenom ústavnému súdu 21. mája 2004 vyjadril, že on ani jeho klient netrvajú na ústnom prejednaní prijatej sťažnosti.

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...“, a porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...“, postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 55/99 o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru zohľadňuje svoju ustálenú judikatúru, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (II. ÚS 61/98), pričom „tento účel možno dosiahnuť len právoplatným súdnym rozhodnutím. Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná“ (II. ÚS 26/95). K vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza až „právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (I. ÚS 10/98). Podľa názoru ústavného súdu je konaním odstraňujúcim stav právnej neistoty účastníka konania len také konanie, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 74/ 97, I. ÚS 70/98) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prejednávanej veci.

Preskúmaním doterajšieho konania okresného súdu ústavný súd zistil nasledovné skutočnosti:

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, predmetom konania pred okresným súdom je žaloba o určenie vlastníckeho práva. Ústavný súd konštatoval, že vec nemožno považovať za právne zložitú, pretože tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti

prvostupňových súdov. Z hľadiska potreby zisťovania faktického stavu sa konanie stalo časovo náročným v súvislosti s dokazovaním a s predchádzajúcimi súdnymi konaniami v predmetnej veci. Ústavný súd uzavrel, že na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu malo zásadný vplyv zisťovanie pobytu odporcu (zistenie z júna 2003), ktoré však nesúvisí s faktickou zložitou veci.

2. Pokiaľ ide o správanie účastníka konania, ústavný súd zistil, že postup sťažovateľa charakterizuje nejasnosť predmetu konania a jeho zmena, resp. upresňovanie jeho návrhu v počiatočnom štádiu konania. Po upresnení návrhu sťažovateľa bolo jeho konanie súčinnosťné (zúčastňoval sa nariadených pojednávaní, resp. svoju neúčast' ospravedlnil zo zdravotných dôvodov, predkladal okresnému súdu návrhy na vypočutie svedkov). Nemožno sa preto stotožniť s tvrdením predsedníčky okresného súdu, že správanie sťažovateľa zásadným spôsobom bránilo sústredenému a účinnému postupu okresného súdu pri rozhodovaní vo veci samej.

Na doterajšiu dĺžku konania mala zásadný vplyv skutočnosť, že „správanie“ označeného odporcu (nezúčastňoval sa nariadených pojednávaní) bolo odôvodnené až zistením oznámeným okresnému súdu 12. júna 2003, že odporca má trvalý pobyt v Izraeli.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, uplatnením ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu.

Ústavný súd zistil, že sťažovateľ podal okresnému súdu návrh na začatie konania 2. júna 1998, ktorý po odstránení v'ad označil 7. októbra 1999 ako návrh na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v katastrálnom území D., parc. číslo 3700/2 o výmere 426 m² – ornej pôde L. (doručený okresnému súdu 11. októbra 1999).

Po odstránení nedostatkov návrhu a jeho doplnení okresný súd žiadal o pripojenie ďalších spisov sťažovateľa na tomto súde (27. októbra 1999). V období od začiatku

novembra 1999 do 17. januára 2001 (približne 14 mesiacov) okresný súd vo veci nekonal. Okresný súd ďalej 17. januára 2001 požiadal Okresný úrad Trenčín, odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva (ďalej len „okresný úrad“), o určenie ceny bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky (BPEJ) k parcele, ktorá je predmetom sporu. Po ďalšom úkone okresného súdu (zaslaní kópie na identifikáciu parciel) mu okresný úrad zaslal 26. februára 2001 požadované určenie.

Okresný súd vyzval 27. februára 2001 sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku (sťažovateľ zaplatil poplatok 15. marca 2001). V ďalšom období okresný súd žiadal o zaslanie súvisiacich spisov (28. mája 2001), o zaslanie listu vlastníctva a kópie spisu okresný úrad (11. októbra 2001) v súvislosti s nariadením pojednávania na 20. november 2001. Okresný súd pojednávanie 20. novembra 2001 odročil pre neúčast' odporcu.

V ďalšom období okresný súd žiadal o doručenie predvolania a návrhu odporcovi vo veci prostredníctvom Mestskej polície Nové Zámky (26. novembra 2001), ako aj o oznámenie miesta pobytu odporcu.

Ústavný súd zhodnotil postup okresného súdu v priebehu roku 2001 ako taký, ktorý nevykazuje znaky zbytočných priet'ahov v konaní.

Mestská polícia Nové Zámky oznámila okresnému súdu 15. januára 2002, že odporcovi „*sa hliadka MsP snažila zásielku doručiť, ale hliadke ani raz neotvoril*“.

Ďalšie pojednávanie vo veci nariadené na 30. január 2002 okresný súd odročil pre neúčast' účastníkov konania (sťažovateľ sa ospravedlnil 28. januára 2002) na 6. marec 2002. V priebehu februára 2002 okresný súd opätovne požiadal o doručenie zásielky odporcovi, avšak toto doručenie nebolo úspešné (odpoveď z 19. februára 2002, že súčasné miesto pobytu odporcu je neznáme).

Zákonnej sudkyni 26. marca 2002 uplynulo štvorročné funkčné obdobie pre výkon sudcovskej funkcie, preto nemohla vo veci ďalej konať až do 23. apríla 2003, keď opätovne

požiadala Obvodné oddelenie Policajného zboru Nové Zámky o doručenie zásielky odporcovi. Obvodné oddelenie Policajného zboru Nové Zámky v odpovedi na žiadosť okresného súdu 12. júna 2003 oznámilo, že odporca „*sa toho času zdržiava v Izraeli, kde ho susedia nevideli na mieste trv. bydliska asi 20 rokov.*“

Tretie pojednávanie vo veci okresný súd nariadil na 25. jún 2003. Po otvorení pojednávania okresný súd vyhlásil uznesenie, že ustanovuje odporcovi opatrovníčku pre konanie, a vypočul vo veci sťažovateľa. Sťažovateľ navrhol vypočuť vo veci svedkov. Sťažovateľ oznámil okresnému súdu 3. septembra 2003 ďalších svedkov.

Okresný súd po vykonaní prípravných úkonov nariadil ďalšie pojednávanie vo veci na 2. február 2004, pričom sťažovateľ sa na tomto pojednávaní nezúčastnil (neúčast' ospravedlnil a okresný súd nariadil ďalšie pojednávanie na jún 2004).

Ústavný súd konštatoval, že v postupe okresného súdu vo veci sp. zn. 8 C 55/99 sa vyskytli dve dlhšie trvajúce obdobia nečinnosti:

- obdobie od novembra 1999 do januára 2001 (približne 14 mesiacov) a
- obdobie od marca 2002 do apríla 2003 (13 mesiacov),

ktoré nemožno pripísať na vrub sťažovateľa, ale na vrub okresného súdu.

Vychádzajúc z uvedených skutočností a so zreteľom na konkrétne okolnosti daného prípadu, z ktorých je zrejмый čiastočný podiel sťažovateľa na doterajšej dobe konania v jeho veci v počiatocnom štádiu konania, na obdobia nečinnosti v období viac ako dvoch rokov, ktoré idú na vrub súdu, a na skutočnosť, že okresný súd zatiaľ neuzavrel meritórne dokazovanie, ktoré má rozhodujúci význam pre rozhodnutie vo veci samej, ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa upravené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 55/99 porušené bolo.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu základného práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej právo bolo porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Keďže namietané konanie ešte nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 55/99 v ďalšom období konal bez zbytočných prietáhov.

Keďže ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj žiadosťou sťažovateľa o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré je podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde náhradou nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Sťažovateľ požadoval primerané finančné zadosťučinenie vo výške 500 000 Sk, ktoré by zohľadnilo aj *„utrpenú nemajetkovú ujmu najmä stav neistoty, úzkosti, nepríjemnosti a poníženosti vyplývajúci z predlžovania súdneho konania, uvedomujúc si, že túto nemajetkovú ujmu nie je možné dostatočne vykompenzovať konštatovaním porušenia práva sťažovateľa...“*.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody.

Ústavný súd je toho názoru, že porušenie základného práva sťažovateľa nie je možné účinne odstrániť len vyslovením porušenia základného práva, ale považoval za potrebné rozhodnúť aj o náhrade nemajetkovej ujmy, ktorá sťažovateľovi v dôsledku tejto skutočnosti vznikla, a to priznaním primeraného finančného zadosťučinenia. Vzhľadom na celkovú dobu konania okresného súdu, ktorá sa predĺžila aj v dôsledku zbytočných prietahov vo veci, zohľadňujúc tiež celkové okolnosti prípadu a správanie účastníkov konania ústavný súd rozhodol priznať sťažovateľovi sumu 10 000 Sk, ktorú považuje za primerané zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré vznikli právnomu zástupcovi sťažovateľa advokátovi JUDr. D. K., ktoré vyčíslil sumou 9 340 Sk (§ 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), pričom vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za 1. polrok roku 2003, ktorá bola 13 602 Sk (pre účely odmeny za úkony po 1. januári 2004). Náhrada bola priznaná za dva úkony po 4 530 Sk a po 140 Sk režijný paušál.

Úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.